

From last time

- ואמרתם כה להי
- קלע

<https://www.youtube.com/watch?v=hdpHl13BoU4>

Shemot 27, Melachim I 6:29, Yirmiyahu 10:18, among others

A remarkable pair of talmudic passages

1. Talmud, Megillah 14a-b

"והיה היא רכבת על החמור וירדת בסתר ההר" – 'בסתר ההר'? 'מן ההר' מיבעי ליה! אמר רבה בר שמואל: על עסקי דם הבא מן הסתרים. נטלה דם והראתה לו. אמר לה: וכי מראין דם בלילה? אמרה לו: וכי דנין דיני נפשות בלילה? אמר לה: מורד במלכות הוא, ולא צריך למידייניה. אמרה לו: עדיין שאול קיים ולא יצא טבעך בעולם! אמר לה: "וברוך טעמך, וברוכה את אשר כלתני היום הזה מבוא בדמים." - דמים תרתי משמע.

"And she was riding on the donkey, descending in the hidden part of the mountain" – "the hidden part of the mountain"? It should say "from the mountain"! Rabbah bar Shemuel said: It was about blood from hidden places. She took blood and showed it to him. He said to her: Do we show blood [for examination] at night? She said to him: Do we judge capital cases at night? He replied: He is a rebel against the throne, and there is no need to judge him [by day – Tosafot]. She replied: Shaul is still alive, and your coin has yet to circulate! He said to her: "And blessed be your reason, and you are blessed, for you kept me today from entering *damim* [blood]" – *Damim* implies two.

2. Talmud Yerushalmi, Sanhedrin 2:3

"ל: מרי דוד! אנא מה עבדית, בניי מה עבדון, בעיריי מה עבד? אמר לה: מפני שקילל מלכות דוד. אמרה ליה: ומלך אתה? אמר לה: ולא משחני שמואל למלך? אמרה לו: עדיין מוניטה דמרן שאול קיים. "ואני אמתך" מלמד שתבעה לתשמיש. מיד הוציאה כתמה והראת לו. אמר לה: וכי רואין כתמין בלילה? אמרו ליה: ולא ישמעו אזניך מה שפיך מדבר? כתמין אין רואין בלילה, ודיני נפשות דנין בלילה?? אמר לה: כבר נגמר דינו מבעוד יום. אמרה לו: "ולא תהיה זאת לך לפוקה" - א"ר לעזר פיקפוקי דברים היה שם.

She said to him: My master David! What have I done, what have my children done, what have my animals done? He said to her: He cursed the monarchy of David. She replied: And are you a king? He said to her: Didn't Shemuel anoint me as king? She said to him: Our master Shaul's currency/reputation still endures. "And I am [only] your maid" – this teaches that he had propositioned her. Immediately, she took out her bloodstain and showed it to him. He said to her: Do we examine bloodstains at night? She said to him: Do your ears not hear what your mouth says?? We don't examine bloodstains at night, but we judge capital cases at night?? He replied: His judgment was completed while it was still day. She replied, "And let this not be a *pukah* for you" – Rabbi Leizer said: There were verbal detractions there.

3. Talmud, Megillah 15a

ארבע נשים יפיפיות היו בעולם: שרה רחב ואביגיל ואסתר. ולמאן דאמר אסתר ירקרוקת היתה, מפיק אסתר ומעייל ושתי.

There were four beautiful women in the world: Sarah, Rachav, Avigayil, Esther. And according to the view that Esther was greenish, remove Esther and add Vashti.

4. Midrash Tehillim 53:1

טובה היתה אביגיל לדוד מכל הקרבנות שבעולם, שאילו עשה אותו מעשה שחשב לעשות לנבל, אילו היה מקריב כל קרבנות שבעולם, לא היו מכפרים לו, והיא באתה אליו ומלטתהו, הוי למנצה על מחלת, שמחלה לו כשם שהקרבנות מוחליין...

Dovid and Esav, Avigayil and Yaakov, Naval and Lavan

5. Dovid-Naval matches Yaakov-Lavan

No losses	Bereishit 31:38-39	Shemuel I 25:7
Day and night	Bereishit 31:39-40	Shemuel I 25:16
No wages	Bereishit 31:41-42	Shemuel I 25:21
Sheep shearing	Bereishit 31:19-20	Shemuel I 25:4-5
Ten days	Bereishit 31:22-24	Shemuel I 25:38

6. Midrash Tehillim 9:17

"על מות לבן." על מיתת נבל, כאותיות לבן כן אותיות נבל, ולמה כתיב לבן ולא נבל? שהוא דומה במעשיו ללבן.

"On the death Laben" – on the death of Naval; the letters of LBN are like the letters of NBL. Then why did it say Laben and not Naval? Because his deeds were like the deeds of Lavan.

7. Midrash Tehillim 14:3

"אמר נבל בלבו" ... אמר ר' יודן בשם ר' סימון הוא נבל הוא לבן, אתוהי דדין כאתוהי דדין, מה לבן היה רמאי, אף נבל היה רמאי.
"The naval says in his heart" ... Rabbi Yudin cited Rabbi Simon: Naval is Lavan, the letters of one are like the letters of the other. Just as Lavan was a deceiver, so Naval was a deceiver.

8. David/Yaakov comparisons

Shepherds

Suffering at the hands of a father-in-law

Relationships with Rachel and Michal

The spiritual side

9. Rabbi Amnon Bazak, (א) פרשת נבל הכרמלי

לכאורה יש הבדל משמעותי בין נבל ללבן: לבן היה חייב לשלם ליעקב, שהרי יעקב היה שכירו, על פי הסכם מפורש בין שני הצדדים – ובניגוד לנבל, שלכאורה לא היה מחויב דבר לדוד. ברם, דווקא הקבלה זו מלמדת, שלא הייתה הצדקה מוסרית להתנהגותו של נבל, ומערכת היחסים שנוצרה בין דוד ואנשיו לבין אנשיו של נבל הייתה אמורה להיות מחייבת לא פחות משכירות מפורשת. התעלמות ממחויבות זו הנה בגדר מעשה רמאות: "מה לבן היה רמאי, אף נבל היה רמאי".

It seems that there is a meaningful difference between Naval and Lavan. Lavan was obligated to pay Yaakov, for Yaakov was his hired worker, with an explicit agreement between the two parties, as opposed to Naval, who seems not to have owed Dovid anything. But this very opposition teaches that there was no ethical justification for Naval's conduct, and the relationship formed between Dovid and his men and Naval's men should have been no less binding than explicit employment. Ignoring this obligation would be in the class of deception: "Just as Lavan was a deceiver, so Naval was a deceiver."

10. Dovid/Esav 400, the sword (25:13), "lest your arm save you" (25:26, 25:31, 25:33)

11. Avigayil/Yaakov "pass before me" (25:19), *berachah* (25:27), servant (6) and master (13)

12. Rabbi Amnon Bazak, (ב) פרשת נבל הכרמלי (and see *עבדו חשך מרעה* in Megadim 29)

אין ספק, שהקבלה זו אינה לשבח של דוד, והיא מצטרפת לרושם הכללי העולה מהפרק, שתגובתו הראשונה של דוד לא הייתה במקומה. בתגובה זו אימץ דוד את ידי עשו, במקום את קול יעקב.

Without a doubt, this parallel is not praising Dovid. It contributes to the overall impression which emerges from this chapter, that David's first response was inappropriate. With this reaction David adopted the hands of Esav, instead of the voice of Yaakov.

13. Rabbi Moshe Lichtenstein, בין סגנון לערכים

דמותו של דוד היא דמות מורכבת. מחד, היא מלאה מרץ ופעלתנות. אם באנו להגדיר את דוד במלה אחת, היינו אומרים - אנרגיה! הוא נמצא בפעילות מתמדת, חי את חיי השדה נמצא תמיד במחנה בראש צבאותיו ואיננו נח בביתו. אף בסוף ימיו, הוא עדיין מתעקש לצאת בגדוד עם גיבוריו ואינו יושב בארמונו עד שאנשיו מכריחים אותו לעשות זאת (שמו"ב כ"א, טו-יז)...

מאידך, דוד איננו הלוחם ההרואי שכל הווייתו היא הלחימה והצייד אלא הינו נעים זמירות ישראל, החולם על "שבת בבית ד' כל ימי חיי, לחזות בנעם ד' ולבקר בהיכלו". מזמורי תהלים משקפים חוויה דתית המעורה בשדה ובטבע, כפי שאנו מצפים מאיש שדה אך גם מקום בהם לחוויות הבית והמקדש... בלשון הז"ל בדרשתם על דוד (מו"ק טז ע"ב), "הוא עדינו העצני - כשהיה יושב ועוסק בתורה היה מעדן עצמו כתולעת, ובשעה שיוצא למלחמה היה מקשה עצמו כעץ". הוא חי בשני עולמות אך יודע לשלבם במסגרת אישיותו...

העם רואה את המנהיג הנמרץ המוכר להם מאבד את חיוניותו לנגד עיניהם. האנרגיה והמרץ האופייניים שהיו סימן ההיכר שלו אוזלים, ודוד מתגלה להם כמלך זקן המכורבל בבגדיו. מבחינתם, זו איננה רק הטרגדיה האישית של הזקנה אלא אבדן המנהיג, שהרי הנהגתו התבססה על אותה אנרגיה שהיתה לו. כשהעם והיועצים חשים בכך שהמלך הנערץ איננו עוד אותו אדם וכושר מנהיגותו נפגע, הם מחליטים על הבאת אבישג מתוך מטרה שהיא תחזיר לדוד את החיוניות והאנרגיה המוכרים להם. ואולם, מהלך זה נידון לכישלון, שהרי דוד באמת הזדקן והתקווה להחיותו ע"י הניסיון לעורר את יצריו איננו ריאלי.

Dovid's image is complicated. On one hand, it is full of drive and activity. If we had to define David in one word, we would say: Energy! He is in constant activity, living the life of the field, always found in the camp at the head of his armies and not resting at home. Even at the end of his days, he still stubbornly wished to go out with the troops, with his warriors, and not to sit in his palace, until his men forced him to do it. (Shemuel II 21:15-17)...

On the other hand, David is not the heroic warrior whose entire existence is battle and hunting, but he is the sweet singer of Israel, dreaming of "to sit in the house of Gd all of the days of my life, to gaze upon the pleasantness of Gd and to examine in His sanctuary." The songs of Tehillim display a religious experience which extends from the field and nature, as we expect from the man of the field, but there is also room in them for the experience of the home and the Sanctuary... In the words of our Sages in their *derashah* regarding David (Moed Katan 16b, building on Shemuel II 23:8), "'He is Adino ha'Etzni' – When he sat and immersed himself in Torah he made himself soft (*adin*) like a worm, and when he went out to war he toughened himself like wood (*etz*)." He lived in two worlds, but knew how to blend them within his personality...

14. Talmud, Gittin 57b

"הקול קול יעקב" אין לך תפלה שמועלת שאין בה מזרעו של יעקב, "והידיים ידי עשו" אין לך מלחמה שנוצחת שאין בה מזרעו של עשו.
"The voice is the voice of Yaakov" – No prayer is effective without the involvement of the seed of Yaakov. "And the hands are the hands of Esav" – No war is victorious without the involvement of the seed of Esav.